

ČESKÁ SPRÁVA
SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

PRŮVODCE SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍM PRO OSVČ

Průvodce sociálním zabezpečením pro OSVČ

Účelová publikace

Není určena k prodeji na knižním trhu

Vydala Česká správa sociálního zabezpečení, oddělení komunikace,
Křížová 25, Praha 5

www.cssz.gov.cz

Praha, červenec 2026

ISBN 978-80-87039-90-8

Začínáte podnikat? Samostatná výdělečná činnost přináší svobodu, nové příležitosti i možnost rozhodovat o vlastní práci. Současně ale znamená i určitou odpovědnost a povinnosti vůči státu. Abychom vám začátky podnikání usnadnili, připravili jsme zjednodušený přehled o sociálním zabezpečení osob samostatně výdělečně činných (OSVČ), které spravuje Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ), tedy základní informace o důchodovém pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a nemocenském pojištění. Dozvíte se, jaké jsou vaše povinnosti, kdy je třeba se k pojištění přihlásit, jak se platí pojistné a na jaké dávky můžete mít nárok.

Podrobnější informace, praktické návody a aktuální podmínky najdete na webu www.cssz.gov.cz.

Řadu záležitostí navíc vyřídíte jednoduše online prostřednictvím ePortálu ČSSZ (eportal.cssz.cz).

OBSAH

1. Kdo je OSVČ z pohledu sociálního zabezpečení?	5
2. Jak oznámit zahájení podnikání?	8
3. Důchodové pojištění OSVČ	10
4. Na co máte z důchodového pojištění nárok?	14
5. Nemocenské pojištění	16
6. Na co máte z nemocenského pojištění nárok?	18
7. Přehled o příjmech a výdajích	21
8. Paušální režim	23
9. Povinnosti OSVČ vůči ČSSZ během roku	24
10. SVČ v různých státech EU	24
11. Nejčastější dotazy začínajících OSVČ	25

1. Kdo je OSVČ z pohledu sociálního zabezpečení?

OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná) je souhrnné označení pro každého, kdo má příjmy z vlastního podnikání a není v dané aktivitě zaměstnancem. Tento člověk vykonává samostatnou výdělečnou činnost (SVČ) na území ČR, případně mimo území ČR (ale na základě českého oprávnění), a je starší 15 let.

V praxi se OSVČ dělí podle typu oprávnění a režimu činnosti:

- živnostníci (řemeslníci, kadeřnice, fotografové),
- svobodná povolání (lékaři, advokáti, daňoví poradci a další),
- umělci a autoři, sportovci,
- zemědělství podnikatelé podle zvláštních předpisů,
- osoby podnikající volně (bez oprávnění) vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku.

Když jste OSVČ:

- sami si organizujete práci,
- sami si hledáte klienty,
- sami řešíte daně a odvody,
- odpovídáte za podnikání celým svým majetkem.

Spolupracující osoba OSVČ

Do podnikání můžete zapojit také své blízké, například manžela nebo manželku, (registrovaného) partnera či (registrovanou) partnerku nebo osoby žijící ve společné domácnosti. Taková osoba může:

- pomáhat s podnikáním,
- převzít část příjmů a výdajů v zákonem stanoveném rozsahu.

Spolupracující OSVČ nepotřebuje živnostenské oprávnění. Spolupráci je nutné oznámit ČSSZ.

Spolupracující osoba má vůči ČSSZ obdobné povinnosti jako OSVČ, s níž spolupracuje. Podává vlastní Přehled o příjmech a výdajích OSVČ, ve kterém uvádí svůj podíl na příjmech a výdajích rozdělených podle daňových předpisů. Pokud

její příjmy založí účast na důchodovém pojištění nebo vykonává samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní činnost, je povinna platit pojistné na důchodové pojištění, případně zálohy na pojistné. Za nesplnění těchto povinností jí mohou být uloženy sankce, například penále z dlužného pojistného.

Pozor: Pokud spolupracující osoba nepodá Přehled o příjmech a výdajích nebo neplatí pojistné, nemusí být období spolupráce zohledněno jako výkon samostatné výdělečné činnosti pro účely důchodového pojištění. Tato doba pak nemusí být započtena do doby pojištění, což může ovlivnit vznik nároku na důchod i jeho výši.

Rozdělení podle rozsahu: hlavní vs. vedlejší činnost

Z pohledu sociálního zabezpečení je klíčové, zda je vaše podnikání:

Hlavní

- Podnikání je vaším hlavním zdrojem příjmů.
- Pojistné (aspoň minimální) platíte vždy.

Vedlejší

Předpokládá se jiný hlavní zdroj příjmů, podnikání je jen doplňkem. Aby činnost mohla být považována za vedlejší, musí současně existovat jiná okolnost:

- jste zaměstnaní,
- pečujete o dítě ve věku do 4 let,
- studujete (do 26 let),
- pobíráte starobní nebo invalidní důchod,
- osobně pečujete o osobu závislou na pomoci jiné osoby podle zákonných podmínek.

Pojistné platíte jen při dosažení určitého příjmu z podnikání (od určité hranice). V počátcích podnikání se navíc v určitých případech zálohy neplatí vůbec (a následně se mohou doplatit podle zisku, viz dále).

Přehled povinně i nepovinně dokládaných důvodů pro výkon vedlejší činnosti najdete na [webu ČSSZ](#).

Pojistné na sociální zabezpečení OSVČ zahrnuje:

- pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (za určitých podmínek povinné),
- pojistné na nemocenské pojištění (dobrovolné).

Shrnutí: *Na rozdíl od zaměstnance za OSVČ nikdo neodvádí pojistné ani daně automaticky. O své povinnosti vůči státu se staráte sami. Máte ale větší svobodu v organizaci práce i možnost ovlivnit výši svých příjmů. Pokud splňujete podmínky pro vedlejší činnost, můžete si tento režim zvolit. Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti jsou za určitých podmínek povinné. Nemocenské pojištění je naopak dobrovolné.*

2. Jak oznámit zahájení podnikání?

Nejjednodušší je použít „Jednotný registrační formulář“ na živnostenském úřadě, když si zřizujete živnostenské oprávnění. Pokud v něm zaškrtnete i přihlášení k ČSSZ, registrace proběhne automaticky a není nutné se u ČSSZ přihlašovat samostatně.

U ČSSZ se můžete přihlásit podáním formuláře „Oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti“ u místně příslušné územní správy sociálního zabezpečení (viz dále).

Pokud zahajujete činnost a rovnou vstupujete do paušálního režimu, můžete se přihlásit pomocí formuláře „Oznámení o vstupu do paušálního režimu“ podaného finančnímu úřadu. Pokud v něm údaje o přihlášení k ČSSZ vyplníte, zahájení podnikání už ČSSZ samostatně neoznamujete. Více k paušálnímu režimu v samostatné kapitole.

Při oznámení zahájení podnikání se můžete u ČSSZ **dobrovolně přihlásit k nemocenskému pojištění**.

Pokud máte zřízenou datovou schránku podnikající fyzické osoby, musíte s ČSSZ komunikovat elektronicky.

Možnosti elektronické komunikace s ČSSZ:

- přes datovou schránku podnikající fyzické osoby,
- e-mailem s elektronickým podpisem,
- přes ePortál ČSSZ.

Pro přihlášení a přístup k online službám ePortálu ČSSZ nepotřebujete samostatnou registraci, vaši identitu pro přístup do služeb ověříme prostřednictvím Identity občana nebo přihlašovacích údajů k datové schránce, případně zahraničním identifikačním prostředkem.

Vaši dokumentaci spravuje **místně příslušná územní správa sociálního zabezpečení** (ÚSSZ), resp. její **kontaktní pracoviště** (OSSZ, v Praze PSSZ, v Brně MSSZ Brno). Místní příslušnost je stanovena podle místa:

- vašeho trvalého pobytu v ČR,
- vašeho hlášeného pobytu, nemáte-li trvalý pobyt v ČR,
- výkonu vaší samostatné výdělečné činnosti (SVČ), nemáte-li ani hlášený pobyt v ČR,
- převažujícího výkonu vaší SVČ, je-li více míst výkonu SVČ (dle prohlášení OSVČ),
- sídla zaměstnavatele, jste-li zaměstnání v ČR a nemáte žádný pobyt ani místo výkonu SVČ v ČR.

Zahájení samostatné výdělečné činnosti musíte oznámit **do 15 dnů** od jejího skutečného zahájení.

Stejná lhůta platí pro oznámení ukončení podnikání či pro oznámení změny některých údajů.

Shrnutí: Zahájení činnosti je nutné oznámit do 15 dnů od zahájení podnikání. Pokud jste se již nepřihlásili prostřednictvím „Jednotného registračního formuláře“ či „Oznámení o vstupu do paušálního režimu“, použijte povinný formulář „Oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti“. Máte-li datovou schránku podnikající fyzické osoby, komunikace probíhá elektronicky. Řadu záležitostí vyřídíte online prostřednictvím

3. Důchodové pojištění OSVČ

Důchodového pojištění jste v kalendářním roce ze zákona účastní po dobu:

- výkonu **hlavní** samostatné výdělečné činnosti (SVČ);
- výkonu **vedlejší** SVČ, pokud
 - váš příjem v kalendářním roce dosáhl aspoň tzv. **rozhodné částky**,
 - jste se dobrovolně přihlásili k účasti na důchodovém pojištění;
- výkonu SVČ v **paušálním režimu**, kdy daň za dané zdaňovací období je rovna paušální dani.

Podnikáte úplně poprvé, případně po více než 5leté pauze (v posledních 5 letech jste NEBYLI vedeni jako OSVČ)? Nemusíte v začátku platit zálohy na pojistné.

Platit zálohy v roce zahájení činnosti ani v roce následujícím nemusíte (platí pro hlavní i vedlejší SVČ), ale po podání přehledu o příjmech a výdajích za daný rok pojistné doplatíte jednorázově podle zákonných pravidel nebo podle skutečně dosažených příjmů.

V dalších letech pro vás platí standardní pravidla:

- U hlavní SVČ platíte zálohy každý měsíc v návaznosti na přehled o příjmech a výdajích z předchozího roku.
- U vedlejší SVČ platíte zálohy, jen pokud jste v předchozím roce měli vyšší příjem, než je stanovený limit, nebo pokud se dobrovolně přihlásíte k důchodovému pojištění.

Jste-li v paušálním režimu, výjimka (odklad povinnosti platit zálohy v prvních dvou letech) se vás netýká.

Začínáte opětovně podnikat, ale pauza byla kratší než 5 let (v předchozích 5 letech jste BYLI vedeni jako OSVČ)?

Hlavní činnost:

V prvním roce podnikání platíte obvykle minimální zálohy bez ohledu na skutečný zisk. Výše minimální zálohy se každoročně mění, protože je navázána na průměrnou mzdu stanovenou zákonem.

Vedlejší činnost:

V prvním roce podnikání zálohy obvykle neplatíte, pojistné doplatíte až po podání ročního přehledu o příjmech a výdajích OSVČ podle skutečně dosaženého zisku.

Pokud váš daňový základ nepřekročí zákonný limit, pojištění za daný rok vůbec platit nemusíte.

V dalších letech pro vás platí standardní pravidla:

- U hlavní SVČ platíte zálohy každý měsíc v návaznosti na přehled o příjmech a výdajích z předchozího roku.
- U vedlejší SVČ platíte zálohy, jen pokud jste v předchozím roce měli vyšší příjem, než je stanovený limit, nebo pokud se dobrovolně přihlásíte k důchodovému pojištění.

Výše pojistného

Jako OSVČ platíte pojistné zpravidla **formou měsíčních záloh**. Výše záloh (a také to, zda je vůbec musíte platit) závisí na:

- tom, zda jde o hlavní, nebo vedlejší činnost, dosaženém příjmu z podnikání (pokud začínáte, vychází se z něho až po podání prvního přehledu o příjmech a výdajích, tedy až po prvním roce),
- zákonem stanovených minimálních částkách.

Po skončení kalendářního roku provedete **roční vyúčtování** záloh ku vyměřovacímu základu, který se odvíjí od vašeho daňového základu nebo je stanoven v minimální výši.

Výši vyměřovacího základu si určíte sami, musí však činit alespoň 55 % vašeho daňového základu. Pokud vykonáváte hlavní SVČ, musí vyměřovací základ dosahovat alespoň zákonem stanoveného minimálního vyměřovacího základu.

Roční vyúčtování provedete prostřednictvím formuláře „*Přehled o příjmech a výdajích OSVČ*“. Na jeho základě se určí, zda musíte pojistné za minulý rok doplatit, nebo vám naopak vznikne přeplatek, který vám bude vrácen, anebo vám pojistné stanoveno vůbec nebude. Více k přehledu v samostatné kapitole.

Doba samostatné výdělečné činnosti, za kterou nebylo zapláceno pojistné na důchodové pojištění, nemůže být započítána pro nárok na důchod.

Splatnost pojistného

Zálohy na pojistné platíte v termínu **od prvního do posledního dne kalendářního měsíce, za který se platí pojistné**. Rozhodující je datum připsání platby na účet, ne datum odeslání.

Například: Záloha za březen musí být připsána na účet ČSSZ nejpozději 31. března.

Platbu nejčastěji odesíláte bankovním převodem, trvalým příkazem (doporučeno), případně poštovní poukázkou. **Platba v hotovosti není možná.**

Pojistné hradíte **na účet příslušné OSSZ** (kontaktní pracoviště ÚSSZ, které vede vaši evidenci). K platbě musíte uvádět **variabilní symbol důchodového pojištění**, aby se vaše platba správně zaevidovala. Číslo účtu a variabilní symbol (sedmimístný) vám přijdou v informačním dopise od vaší spádové OSSZ po ohlášení zahájení SVČ.

Chybný nebo chybějící variabilní symbol může způsobit evidenci dluhu, i když jste pojistné zaplatili. Číslo účtu a variabilní symbol obdržíte od příslušné OSSZ po oznámení zahájení SVČ.

Platba v paušálním režimu

OSVČ v paušálním režimu neposílají zálohy na pojistné přímo ČSSZ, ale **hradí jednu paušální platbu Finanční správě**. Součástí paušální platby je z pohledu ČSSZ paušální pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění součástí paušální platby není, hradí se samostatně. Více v kapitole o nemocenském pojištění.

Sleva na pojistném při pobírání důchodu

Pokud jste OSVČ a zároveň pobíráte starobní důchod, můžete mít nárok na slevu na pojistném na důchodové pojištění za daný kalendářní rok. Podmínkou je, že:

- jste dosáhli důchodového věku,
- máte nárok na výplatu starobního důchodu v plné výši,
- tyto dvě podmínky trvaly alespoň po jeden celý kalendářní měsíc v roce, ve kterém podnikáte.

Pokud jste měli nárok na výplatu starobního důchodu pouze část roku, náleží vám sleva na pojistném jen z poměrné části vyměřovacího základu.

Sleva činí **6,5 % z vyměřovacího základu**. Uplatňujete ji na přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za příslušný kalendářní rok (za každý rok samostatně).

Více ke slevám a zálohám na pojistné, k paušálnímu režimu a k podmínkám pro OSVČ, které zároveň pobírají starobní důchod, najdete na [webu ČSSZ](#).

Potřebujete zkontrolovat aktuální stav plateb? [Informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ](#) najdete na ePortálu ČSSZ.

Shrnutí: *Pojistné na důchodové pojištění se platí zpravidla formou měsíčních záloh. Pokud podnikáte poprvé nebo po 5leté pauze, může být placení záloh dočasně odloženo a pojistné doplatíte najednou po podání přehledu. V ostatních případech se u hlavní činnosti v prvním roce platí minimální zálohy. U vedlejší činnosti se zálohy většinou první rok neplatí. Záloha je splatná do konce daného měsíce. Po podání přehledu o příjmech a výdajích se může výše záloh změnit. V paušálním režimu se zálohy hradí přímo Finanční správě. OSVČ pobírající starobní důchod mohou při splnění podmínek uplatnit slevu na pojistném.*

4. Na co máte z důchodového pojištění nárok?

Z důchodového pojištění máte nárok na starobní, invalidní a pozůstalostní důchod, a to v případě, že splníte podmínku doby pojištění a platíte aspoň minimální zálohy. Výše důchodu se odvíjí od vyměřovacího základu, přičemž minimální odvody znamenají výrazně nižší důchod.

Starobní důchod

Nárok vzniká, pokud:

- dosáhnete důchodového věku,
- získáte potřebnou dobu pojištění (minimální počet let účasti na důchodovém pojištění).

Výše důchodu závisí na:

- délce pojištění,
- výši vyměřovacích základů,
- zaplaceném pojistném.

Chcete vypočítat aktuální odhad výše vašeho budoucího starobního důchodu? Využijte Informativní důchodovou aplikaci (IDA) na ePortálu ČSSZ. Zkontrolujete tu i započtené doby důchodového pojištění. Dozvíte se také datum svého odchodu do starobního důchodu. Pokud zjistíte, že v evidenci některé podklady chybí, můžete je doplnit přes aplikaci Moje konto.

Invalidní důchod

Nárok může vzniknout, pokud:

- dojde k dlouhodobému poklesu pracovní schopnosti (tzv. zjištění invalidity, jemuž předchází proces posuzování zdravotního stavu),
- splníte potřebnou dobu pojištění (liší se podle věku).

I zde platí, že musíte být účastníkem důchodového pojištění (účást OSVČ na nemocenském pojištění nemá na výši invalidního důchodu vliv – je kryt z důchodového pojištění).

Pozůstalostní důchod

Po úmrtí pojištěnce (OSVČ) může vzniknout nárok na dávky pro jeho rodinné příslušníky:

- vdovský/vdovecký důchod – po manželovi, manželce (partnerovi, partnerce; registrovaném partnerovi, registrované partnerce).
- sirotčí důchod – po rodiči pro nezaopatřené děti do 26 let.

Více informací najdete na [webu ČSSZ](https://www.csz.cz).

Shrnutí: *V rámci důchodového pojištění máte za určitých podmínek nárok na starobní, invalidní či pozůstalostní důchod. Každý rok účasti na pojištění se počítá do důchodu. Nárok na jednotlivé dávky vždy závisí na splnění konkrétních zákonných podmínek.*

5. Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění je u OSVČ **dobrovolné, ale rozhodně užitečné**. Nárok na dávky, jako je nemocenské, mateřská, otcovská, ošetřovné či dlouhodobé ošetřovné, vám vznikne jen tehdy, pokud se k němu sami aktivně přihlásíte a **platíte potřebnou dobu pojistné**.

Nemocenské pojištění je otázkou osobní strategie. I když není povinné, může být klíčové ve chvíli, kdy ho opravdu potřebujete. Nezapomeňte, že zásadní pro jeho trvání je včasné placení pojistného.

Možnosti přihlášení

- Při oznámení zahájení SVČ.
- Při registraci přes „Jednotný registrační formulář“.
- Samostatně prostřednictvím ePortálu ČSSZ a formuláře „Přihláška k nemocenskému pojištění OSVČ“.

Přihláška musí obsahovat den, od kterého se přihlašujete k účasti na nemocenském pojištění, a údaje, které ÚSSZ potřebuje pro provádění nemocenského pojištění.

Co po přihlášení dostanete?

- Potvrzení o vzniku účasti na nemocenském pojištění.
- Informace o platbách (hradí se každý měsíc).
- Číslo účtu OSSZ pro nemocenské pojištění a variabilní symbol (obvykle vaše rodné číslo).

Kdy a jak platit pojistné?

- Od prvního do posledního dne měsíce, za který platíte.
- První měsíc podnikání můžete zaplatit až do konce následujícího měsíce (tj. o měsíc později).
- Pojistné musí být včas uhrazeno, jinak účast na nemocenském pojištění automaticky zaniká (nelze jej doplatit zpětně).

Při dlouhodobé nemoci, dlouhodobém ošetřování nebo mateřství, pokud tato událost trvá celý měsíc, nemusíte za daný měsíc platit zálohy na důchodové (neplatí pro poplatníky v paušálním režimu) ani nemocenské pojištění.

Jak nemocenské pojištění ukončit?

Účast na nemocenském pojištění můžete ukončit kdykoliv, a to:

- oznámením správě sociálního zabezpečení,
- pokud jej přestanete platit.

Nemocenské pojištění není totéž co zdravotní pojištění.
Jde o dvě odlišné věci!

Výše pojistného

Závisí na vámi zvolené částce pojistného, která musí být v rozmezí minima a maxima. Minimum je dáno zákonem, maximum je stanoveno hlavně na základě vašich předchozích příjmů z podnikání.

Čím vyšší základ z rozmezí minima a maxima si zvolíte, tím vyšší budou případné dávky. Minimální pojistné na nemocenské pojištění je poměrně nízké a odpovídá tomu i výše vyplácených dávek.

Nemocenské pojištění nelze platit zpětně. Účast vzniká nejdříve ode dne přihlášení k pojištění. Nárok na dávku pak vzniká po splnění potřebné doby účasti. Nedostatečná doba pojištění znamená, že se dávky nevyplácejí.

Podmínky pro nárok na dávky:

- účast na nemocenském pojištění **minimálně 3 kalendářní měsíce** (kromě peněžité pomoci v mateřství),
- úhrada pojistného.

Informace o zaplaceném pojistném na nemocenské pojištění OSVČ získáte na ePortálu ČSSZ.

Shrnutí: *Nemocenské pojištění OSVČ je dobrovolné. Platí se zvlášť (mimo účet důchodového pojištění) měsíčně samostatnou platbou a pouze tehdy, pokud se k němu sami přihlásíte. Pojistné nelze doplatit zpětně. Musí být vždy uhrazeno, jinak účast na nemocenském pojištění zaniká.*

6. Na co máte z nemocenského pojištění nárok?

Nemocenské pojištění kryje výpadek příjmu při:

- pracovní neschopnosti v důsledku nemoci či úrazu (nemocenské),
- těhotenství a mateřství (mateřská – peněžitá pomoc v mateřství),
- otcovství (otcovská),
- ošetřování člena rodiny (ošetřovné),
- dlouhodobém ošetřování člena rodiny či osoby ve společné domácnosti (dlouhodobé ošetřovné).

Výše dávky se počítá z **denního vyměřovacího základu** za každý den pobírání dávky. To znamená, že z vašeho měsíčního vyměřovacího základu se spočítá denní průměr, který se upraví pomocí redukčních hranic. **V době čerpání dávky nepodnikáte.**

Nemocenské (při pracovní neschopnosti)

Nárok vzniká, pokud:

- jste dobrovolně účastní nemocenského pojištění aspoň 90 dní,
- pracovní neschopnost vznikla v době trvání pojištění nebo do 7 dnů po skončení účasti na pojištění.

Nemocenské se vyplácí až od 15. dne trvání pracovní neschopnosti. Krátké nemoci tedy finančně nekryje.

Výše nemocenského za kalendářní den činí:

- do 30. dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény 60 % redukovaného denního vyměřovacího základu,
- od 31. do 60. dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény 66 % redukovaného denního vyměřovacího základu,
- od 61. dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény 72 % redukovaného denního vyměřovacího základu.

Peněžitá pomoc v mateřství (PPM)

Dávka poskytovaná v souvislosti s těhotenstvím a péčí o dítě. Jako OSVČ máte nárok pouze tehdy, pokud:

- v době nástupu na PPM si platíte nemocenské pojištění, nebo žádáte o dávku v ochranné lhůtě, která je většinou 180 dnů od skončení účasti na pojištění,

- jste byla účastna nemocenského pojištění alespoň 270 dní v posledních 2 letech,
- z toho alespoň 180 dní jako OSVČ před nástupem na PPM.

Začít platit nemocenské pojištění až v době těhotenství obvykle nestačí ke splnění podmínek.

Dávku čerpáte 28 týdnů (196 dní) u jednoho dítěte a 37 týdnů (259 dní) při narození dvou a více dětí. Činí **70 %** redukovaného denního vyměřovacího základu za každý den pobírání dávky.

Otcovská (poporodní péče)

Nárok vzniká, pokud:

- jste dobrovolně účastni nemocenského pojištění aspoň 90 dní,
- jste otcem dítěte nebo jste převzali dítě do péče nahrazující péči rodičů (adopce),
- čerpáte otcovskou nejpozději do 6 týdnů od narození dítěte (ve výjimečných případech lze lhůtu prodloužit).

Dávku čerpáte po dobu 14 dní, vyplácí se najednou. Činí **70 %** redukovaného denního vyměřovacího základu.

Ošetrovné (ošetřování člena rodiny)

Nárok vzniká, pokud:

- jste dobrovolně účastni nemocenského pojištění aspoň 90 dní,
- pečujete o nemocné dítě nebo člena rodiny.

Dávku čerpáte maximálně 9 dní, v případě samoživitelů 16 dní. Činí **60 %** redukovaného denního vyměřovacího základu.

Dlouhodobé ošetrovné

Nárok vzniká, pokud:

- jste dobrovolně účastni nemocenského pojištění aspoň 90 dní,
- osoba, o kterou pečujete, byla minimálně 4 dny hospitalizována a lékař potvrdil, že potřebuje dlouhodobou péči (musíte být s touto osobou příbuzní nebo žít ve společné domácnosti).

Dávku lze čerpat až 90 dní. Činí **60 %** redukovaného denního vyměřovacího základu.

Dávku otcovské, ošetřovného a dlouhodobého ošetřovného nelze čerpat z ochranné lhůty.

Shrnutí: *Bez dobrovolně hrazeného nemocenského pojištění nemáte nárok na dávky nemocenského pojištění (nemocenské, mateřská, otcovská, ošetřovné, dlouhodobé ošetřovné). Výše dávek závisí na vámi zvoleném vyměřovacím základu.*

7. Přehled o příjmech a výdajích

Klíčový roční formulář, podle kterého se **stanovuje výše pojistného na důchodové pojištění**. Musí ho podat každá OSVČ, která podnikala alespoň část roku (i jen pár dní). Pouze v případě, že jste v paušálním režimu a vaše daň z příjmu za dané zdaňovací období je rovna paušální dani, přehled nepodáváte.

Přehled se podává za uplynulý kalendářní rok (pokud podnikáte v roce 2026, podáváte ho v roce 2027).

Kdy se podává?

Do 1 měsíce od uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání. Pokud nemáte povinnost podávat daňové přiznání, platí zvláštní termín stanovený zákonem.

Jak se podává?

- Elektronicky přes **ePortál ČSSZ** pomocí interaktivního formuláře (návod najdete na ePortálu ČSSZ).
- Odesláním ze své **datové schránky** do datové schránky příslušné OSSZ (kontakty jsou na webu ČSSZ).
- V čitelném formátu **e-mailem** do e-podatelny příslušné OSSZ, ale vždy **s uznávaným elektronickým podpisem**.
- Pokud nemáte datovou schránku ani elektronický podpis, můžete podat vyplněný tiskopis **osobně nebo poštou** na příslušnou OSSZ.

Máte-li zpřístupněnou datovou schránku podnikající fyzické osoby, která vám byla zřízena ze zákona, musíte přehled podat elektronicky v předepsaném formátu (xml).

Z přehledu se vypočítá:

- skutečný vyměřovací základ (minimálně 55 % zisku),
- celkové pojistné za rok,
- případný přeplatek/nedoplatek,
- nová výše měsíčních záloh.

Co se stane po podání přehledu:

- doplatíte případný nedoplatek (do 8 dnů),
- začnete platit nové zálohy (jejich výši si zkontrolujete na ePortálu ČSSZ).

Nezapomeňte si zkontrolovat novou výši záloh. Chyby mohou znamenat penále. ČSSZ žádné vyúčtování ani novou výši předepsaných záloh nezasílá. Po podání přehledu si musíte výsledek vyúčtování a novou výši záloh ověřit v elektronických službách pro OSVČ na ePortálu ČSSZ.

Shrnutí: *Přehled podáváte do 1 měsíce od uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání. Po podání, pokud je třeba, doplatíte pojistné a upravíte výši záloh pro další období. Používejte online formulář na ePortálu ČSSZ (některé informace předvyplní, ohlídky některé chyby a počítá automaticky). Je praktické přes ePortál ČSSZ nejen podávat formuláře, ale i pravidelně kontrolovat evidenci dob pojištění, platby, status podnikání a další údaje, abyste předešli problémům s důchodem nebo s nedoplatky. Pokud jste v paušálním režimu, za určitých podmínek přehled nepodáváte.*

8. Paušální režim

Jednoduchý způsob placení záloh pro:

- daň z příjmů,
- důchodové pojištění včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- zdravotní pojištění.

To vše souhrnně formou **jedné platby na účet finančního úřadu**. Ten pak částky rozdělí za vás.

Do paušálního režimu můžete vstoupit, pokud:

- máte započitatelné příjmy do 2 milionů korun,
- nejste plátcem DPH, nemáte registrační povinnost k DPH,
- nejste společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti,
- nemáte příjmy ze závislé činnosti (zaměstnání).

Pokud už podnikáte, můžete do paušálního režimu vstoupit na začátku kalendářního roku, **nejpozději do 10. ledna**. Pokud podnikat teprve začínáte, vstupujete do paušálního režimu **nejpozději v den zahájení podnikání**, a to formou podání „Oznámení o vstupu do paušálního režimu“ finančnímu úřadu přes daňový portál adisspr.mfcr.cz. Pokud termín nestihnete, můžete vstoupit do paušálního režimu až s počátkem příštího roku.

Při vstupu do paušálního režimu si **zvolíte jedno ze tří paušálních pásem**, podle kterého budete platit zálohy na daň, důchodové a zdravotní pojištění. Pásma se liší výší paušální zálohy a stanovují se podle druhu činnosti a výše příjmů. Mění se každý rok. Splníte-li podmínky paušálního režimu, budete mít rovnou daň z příjmů a nemusíte podávat přehled o příjmech a výdajích pro ČSSZ, ale ani pro zdravotní pojišťovnu.

Podrobné informace o paušálním režimu a jeho podmínkách získáte u [Finanční správy](#).

Shrnutí: Jde o jednoduchý způsob placení záloh (daň z příjmů, důchodové pojištění a zdravotní pojištění) formou jednotné zálohy na účet finančního úřadu. Vstoupit do paušálního režimu můžete při zahájení SVČ nebo od 1. do 10. ledna kalendářního roku. Výhodou je, že při splnění podmínek nepodáváte daňové přiznání ani přehled o příjmech a výdajích.

9. Povinnosti OSVČ vůči ČSSZ během roku

Pravidelné platby záloh: Pokud vykonáváte hlavní SVČ (platíte minimální zálohu nebo vyšší podle posledního přehledu) nebo jste překročili zákonný limit u vedlejší SVČ nebo jste v paušálním režimu platíte prostřednictvím plateb finančnímu úřadu).

Podání přehledu o příjmech a výdajích: Podáváte každý rok do 1 měsíce od lhůty pro podání daňového přiznání (není-li vaše daň z příjmu rovna paušální dani).

Doplatek rozdílu a úprava výše záloh: Po podání přehledu zjistíte výši pojistného a případně zda vznikl nedoplatek (který musíte uhradit do 8 dnů), nebo přeplatek (ten se vám vrátí nebo se použije na úhradu např. záloh). Podle výše příjmů z přehledu se vám stanoví nová výše měsíčních záloh – platí od měsíce následujícího po měsíci, kdy jste přehled podali nebo měli podat.

Oznamovací povinnost: Do 15 dnů je nutné oznámit ukončení činnosti, přechod z vedlejší SVČ na hlavní SVČ (v obráceném případě je lhůta nejpozději při podání přehledu), zahájení nebo ukončení spolupráce či změnu údajů nezbytných pro provádění sociálního zabezpečení OSVČ.

Při přihlášení k nemocenskému pojištění: Musíte platit měsíční pojistné, jinak účast zanikne.

10. SVČ v různých státech EU

Pokud budete pracovat nebo podnikat v ČR a zároveň i v jiném státě EU (například v ČR i v Německu), musí se určit jeden stát, ve kterém budete pojištěni.

Za tímto účelem podáváte „*Žádost o určení použitelných právních předpisů (A1)*“, a to v jednom ze států, kde činnost vykonáváte – obvykle ve státě, kde máte bydliště.

V ČR můžete žádost A1 podat přímo online přes [službu ePortálu ČSSZ](#).

11. Nejčastější dotazy začínajících OSVČ

Musím platit sociální pojištění hned od začátku?

Pokud je vaše podnikání hlavní činností, zálohy platíte od zahájení. Výjimkou je situace, kdy začínáte podnikat poprvé, případně znovu, ale předtím jste si dali s podnikáním aspoň 5 let pauzu. U vedlejší činnosti zálohy většinou první rok neplatíte.

Co když nemám žádné příjmy?

U hlavní činnosti musíte platit minimální pojistné a zálohy i při nulových příjmech či ztrátě. U vedlejší činnosti se povinnost posuzuje až podle příjmů z podnikání za daný rok.

Co když zaplatím pozdě?

Může vzniknout penále za každý den prodlení. Při opakovaném neplacení hrozí vymáhání dluhu. Užitečné je nastavit si trvalý příkaz. [Informace o stavu případných doplateků či přeplateků na pojistném na důchodové pojištění včetně penále z tohoto pojistného a úhrnu neuhrazených pokut najdete na ePortálu ČSSZ.](#)

Jak komunikovat s ČSSZ?

Nejjednodušší a někdy i jediná cesta je přes [ePortál ČSSZ](#). Vaši identitu pro přístup do služby ověříme prostřednictvím Identity občana nebo přihlašovacích údajů k datové schránce, případně zahraničním identifikačním prostředkem. Více informací najdete na našich webových stránkách a na ePortálu ČSSZ.

Na které správe sociálního zabezpečení se mám jako OSVČ zaregistrovat? Podle místa bydliště, nebo podle výkonu činnosti? Nebo je jedno, kterou pobočku zvolím?

Místní příslušnost ÚSSZ se řídí místem trvalého pobytu OSVČ (občana) nebo místem jejího hlášeného pobytu v ČR (cizince). Kontakty na jednotlivé správy sociálního zabezpečení naleznete [na webu ČSSZ](#).

Zahájil jsem činnost OSVČ jako hlavní, v informativním dopise mám předpis záloh nulový. Proč?

Pokud jste zahájili SVČ a zároveň jste v posledních 5 kalendářních letech SVČ nevykonávali, jste zproštěni povinnosti platit zálohy na pojistné v kalendářním roce zahájení SVČ a v roce bezprostředně následujícím (např. SVČ od 1. 3. 2026, tzn. pro rok 2026 a 2027 vám nevzniká povinnost platit zálohy). Po podání přehledu OSVČ za daný rok pojistné doplatíte jednorázově podle zákonných pravidel nebo podle

skutečně dosažených příjmů.

I když jste po dobu 2 kalendářních let zproštěni povinnosti placení záloh, můžete si zasílat platby záloh na účet příslušné OSSZ, u které jste evidováni. Platby vám budou po podání přehledu zúčtovány na vrub stanoveného pojistného.

Co když podnikám jen část roku?

Pojistné se počítá pouze za kalendářní měsíce, kdy jste skutečně podnikali. Minimální vyměřovací základ se poměrně krátí podle počtu měsíců výkonu činnosti.

Co když při podání přehledu o příjmech a výdajích zapomenou vyplnit status vedlejší činnosti?

Pokud podnikáte v rámci vedlejší činnosti, tedy třeba při studiu, při zaměstnání nebo v důchodu, ale v přehledu tuto skutečnost neoznačíte, pohlíží se na vaše podnikání automaticky jako na hlavní činnost. Pak vždy vzniká povinnost platit pojistné na důchodové pojištění a často výrazně vyšší než z vedlejší činnosti. Upozorňujeme, že charakter činnosti uvedený v řádném přehledu není možné po jeho podání změnit, a to ani cestou opravného přehledu.

Co když se při podání přehledu o příjmech a výdajích jakožto OSVČ vykonávající vedlejší činnost omylem přihlásím k účasti na důchodovém pojištění, přestože bych jinak vzhledem k nízkým příjmům z podnikání neměl povinnost platit pojistné, a toto pojistné platit ani dobrovolně nechci. Lze to změnit?

Bohužel. Přihlášku k účasti na důchodovém pojištění po podání přehledu nelze vzít zpět, a to ani podáním opravného přehledu. Při podání přehledu buďte opravdu pečliví. Podáním přihlášky vždy vzniká povinnost uhradit pojistné na důchodové pojištění!

Jak zjistím, kolik mám zaplatit?

Výši záloh zjistíte na [ePortálu ČSSZ](#). Doporučujeme kontrolovat výši záloh každý rok po podání přehledu. Pokud platíte minimální zálohy, jejichž výše se odvíjí od průměrné mzdy, počítejte s tím, že se většinou od začátku nového roku mění.

Co když onemocním a neplatím zálohy?

Pokud jste účastní nemocenského pojištění OSVČ a nemoc trvá celý kalendářní měsíc, pak pojistné platit nemusíte (netýká se OSVČ v paušálním režimu).

Musím podat přehled, i když jsem měl nulové příjmy?

Ano. Pokud jste byli v daném roce evidováni jako OSVČ (i kdyby jen pár dnů), přehled podat musíte – i při nulových příjmech nebo ztrátě. Výjimku mají pouze ty OSVČ, které

byly v daném roce v paušálním režimu a jejich daň z příjmu byla rovna paušální dani.

Jak dlouho musím archivovat účetní doklady?

Doklady související s pojistným je nutné uchovávat minimálně po dobu stanovenou zákonem, která činí 10 let. U důchodového pojištění je rozumné uchovávat podklady dlouhodobě – mohou být důležité při budoucím dokazování doby pojištění při odchodu do důchodu.

Posílá mi ČSSZ potvrzení a doklady k přehledu o příjmech a výdajích?

Inventury před podáním ani vyúčtování po podání přehledu ČSSZ nezasílá, jsou dostupné na ePortálu ČSSZ.

Může za mě učinit podání předepsaných formulářů někdo jiný?

Ano, může. Zastupující osobou může být fyzická nebo právnická osoba (např. externí účetní firma), která na základě zmocnění zpracovává za OSVČ agendu související s e-Podáním.

Další často kladené dotazy najdete na [webu ČSSZ v sekci Dotazy a zajímavosti](#).

Kde najít více informací?

Aktuální stav plateb, vyúčtování pojistného po podání přehledu, ale i aktuální stav svých pohledávek (doplateků pojistného, penále aj.) si můžete ověřit na [ePortálu ČSSZ](#), a to například prostřednictvím služby:

- [Informace o zaplacených zálohách na DP OSVČ](#), která poskytuje přehled o výši předepsaných záloh a jednotlivých platbách. V této službě lze i jednoduše vyplnit tiskopis přehledu a rovnou ho elektronicky odeslat.
- [Stav pohledávek na pojistném, penále a pokutách OSVČ](#), která poskytuje přehled o výsledku vyúčtování přehledu, případných doplatecích pojistného, penále a další informace.
- [Informace o zaplaceném pojistném na nemocenské pojištění OSVČ](#).

Veškeré aktuální informace najdete na www.cssz.gov.cz, všechny online služby pak na portal.cssz.cz. Pro přihlášení a přístup k online službám stačí identifikace pomocí Identity občana (např. bankovní identita) nebo přihlašovacích údajů k datové schránce, případně zahraničním identifikačním prostředkem.

Úřední hodiny a kontakty na všechna naše pracoviště najdete na webu v sekci Kontakty. Potřebné informace získáte i na našem **bezplatném call centru** na čísle **800 050 248**, které funguje v pondělí a ve středu od 8:00 do 17:00 hodin, v úterý a ve čtvrtek od 8:00 do 15:30 hodin a v pátek od 8:00 do 12:00 hodin. Klientům volajícím **ze zahraničí** je k dispozici běžně **zpoplatněné** telefonní číslo **+420 257 066 077**. Upozorňujeme, že i v případě volání na bezplatnou linku 800 050 248 na území ČR z telefonního čísla registrovaného u zahraničního operátora může být hovor zpoplatněn, případně nemusí být číslo dostupné.

Sociální zabezpečení pro OSVČ se řídí těmito klíčovými zákony a předpisy:

- *zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.*

Veškeré zákony najdete na esbírka.cz